

Adroddiad newydd yr Asiantaeth Safonau Bwyd a Safonau Bwyd yr Alban yn tynnu sylw at heriau o ran adnoddau diogelwch a safonau bwyd.

Ar y cyfan, arhosodd safonau bwyd yn sefydlog yn 2022, er gwaethaf pwysau gan gynnwys chwyddiant, prinder llafur a'r rhyfel yn Wcráin. Fodd bynnag, mae'r [adroddiad](#) yn nodi prinder mewn galwedigaethau allweddol sydd eu hangen i gadw bwyd yn ddiogel, fel milfeddygon ac arolygwyr bwyd. Heb ddigon o bobl â'r sgiliau cywir i gynnal rheolaethau bwyd hanfodol, bydd yn anoddach nodi, monitro ac ymateb i risgiau diogelwch bwyd, gan adael defnyddwyr a busnesau yn agored i niwed.

Mae'r ASB ac FSS yn galw ar y llywodraeth, awdurdodau lleol, cyrff proffesiynol a'r diwydiant i wneud y canlynol:

- mynd i'r afael â'r gostyngiad yn nifer y swyddogion safonau masnach mewn awdurdodau lleol, a swyddogion iechyd yr amgylchedd a chyfraith bwyd i sicrhau bod safonau bwyd yn cael eu cynnal
- mynd i'r afael â'r prinder o filfeddygon swyddogol i ddiogelu iechyd a lles anifeiliaid a masnach, a sicrhau bod hylendid bwyd yn cael ei gynnal
- rhannu mwy o wybodaeth o ansawdd gwell ar draws y diwydiant bwyd er mwyn helpu i atal gangiau troseddol a mynd i'r afael â throseddau bwyd, sy'n costio hyd at £2 biliwn y flwyddyn i'r DU
- cyflwyno rheolaethau mewnforio ar fwyd a fewnforio o'r UE er mwyn helpu i leihau'r risg y bydd bwyd anniogel yn dod i mewn i'r DU o'r UE.

Mae hyder yn y system fwyd yn sail i ddiwydiant gwerth £240 biliwn, ac mae'n cefnogi lles anifeiliaid da, ffermwyr, proseswyr bwyd, masnach ryngwladol a diwylliant bywiog y DU o ran bwyd.

Dywedodd yr Athro Susan Jebb, Cadeirydd yr Asiantaeth Safonau Bwyd:

Roedd system fwyd y DU yn profi heriau sylweddol trwy gydol 2022, gyda chostau byw cynyddol a chwyddiant yn effeithio ar filiau bwyd defnyddwyr, a busnesau bwyd yn teimlo'r pwysau ynghylch prinder llafur a chostau cadwyn gyflenwi uwch.

Er gwaethaf y pwysau hyn, rwyf wedi fy nghalonogi bod ein hadroddiad yn nodi bod safonau bwyd wedi aros yn sefydlog ar y cyfan. Fodd bynnag, mae diogelwch a safonau bwyd yn dibynnu ar weithdrefnau da a phobl fedrus i sicrhau bod y gwiriadau cywir yn cael eu cynnal. Mae'n cymryd amser i recriwtio a datblygu'r sgiliau hyn ac rydym yn poeni, heb gamau penodol i roi hwb i'r gweithlu, yn benodol i recriwtio mwy o filfeddygon swyddogol ac arolygwyr awdurdodau lleol, na fydd yn bosib cynnal y safonau uchel hyn yn y dyfodol.

Gall methu â recriwtio a hyfforddi gweithwyr proffesiynol mewn swyddi allweddol arwain at ganlyniadau am flynyddoedd lawer i ddod. Gofynnwn i lywodraethau ar draws y DU, ac eraill, weithio gyda ni i fynd i'r afael â'r materion hyn yn ystod y

flwyddyn hon, a hynny fel y gall pobl yn y DU barhau i gael bwyd y gallant ymddiried ynddo, a bod enw da bwyd Prydeinig gael ei gynnal dramor.

Dywedodd Heather Kelman, Cadeirydd Safonau Bwyd yr Alban:

“Mae’n galonogol gweld, yn 2022, yng nghanol sawl her sylweddol yma yn y DU a thu hwnt, fod diogelwch a safonau cyffredinol ein bwyd wedi’u cynnal i’r safonau uchel iawn yr ydym yn eu disgwyl.

Fodd bynnag, rhaid i ni gydnabod yr heriau sylweddol iawn sydd o’n blaenau a’r problemau posib y gall diffyg adnoddau, yn benodol o fewn rolau swyddogion iechyd yr amgylchedd a milfeddygon swyddogol, eu hachosi i’r system fwyd yn gyffredinol. Mae’n bwysicach nag erioed i’r rhai sy’n llywodraethu’r system, yn ogystal â phawb sy’n ymwneud â chynhyrchu, manwerthu a dosbarthu bwyd, gydweithio i sicrhau bod bwyd yn ddiogel, a bod defnyddwyr a’r diwydiant masnach yn cael eu diogelu.

Mae’n hollbwysig ein bod yn gwneud popeth o fewn ein gallu i sicrhau bod gennym system fodern sy’n rhoi sicrwydd er mwyn cefnogi busnesau sy’n darparu bwyd diogel i bawb, a bod safonau bwyd uchel y DU yn cael eu cynnal, er gwaethaf y costau a’r pwysau ar y gweithlu yr ydym yn eu hwynebu o hyd.

Mae data’r gweithlu o’r adroddiad yn dangos gostyngiad o 14% mewn swyddi hylendid bwyd mewn awdurdodau lleol yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon dros y degawd diwethaf, gyda thros 13% o’r swyddi sydd ar gael yn wag. Yn yr Alban, mae nifer y swyddogion cyfraith bwyd (sy’n ymgymryd â gwaith hylendid bwyd a safonau bwyd) wedi gostwng ychydig dros chwarter (25.5%) o gymharu â 2016/17.

Mae nifer swyddogion safonau bwyd y DU wedi gostwng 45% o gymharu â 10 mlynedd yn ôl. Mae proffesiwn milfeddygol y DU wedi gweld gostyngiad o 27% yn nifer y bobl sydd wedi ymuno â’r proffesiwn rhwng 2019 a 2022, gan greu heriau sylweddol o ran sicrhau digon o filfeddygon swyddogol ar gyfer y dyfodol.

Mae’r [adroddiad](#) yn tynnu sylw at y risgiau sy’n deillio o’r gostyngiadau hyn o ran niferoedd. Mae diffyg milfeddygon swyddogol yn peri risgiau i iechyd a lles anifeiliaid, yn arwain at darfu posib ar gyflenwad bwyd domestig, ac yn effeithio ar ein gallu i allforio cynhyrchion sy’n dod o anifeiliaid. Mae’n bosib y bydd y pwysau ar y gweithlu a brofir gan awdurdodau lleol yn amharu ar eu gallu i gynnal gwiriadau diogelwch a safonau bwyd hanfodol mewn busnesau bwyd.

Darllen yr adroddiad

[Ein Bwyd 2022: Adroddiad blynyddol o safonau bwyd ledled y DU.](#)